

Annáll efnahags- og peningamála 2008

Janúar

Hinn 14. janúar var kynnt ársáætlun í lánamálum ríkissjóðs fyrir árið 2008. Þar var greint frá fyrirhugaðri útgáfu ríkisbréfa fyrir 47 ma.kr. að nafnverði ásamt útgáfu á nýjum markflokki ríkisbréfa til 10-11 ára í upphafi árs. Einnig var tilkynnt að ríkissjóður ætlaði að hætta útgáfu ríkisvixla ásamt því að greiða upp erlend lán sem gjaldféllu á árinu.

Hinn 28. janúar gaf matsfyrirtækið Moody's út sérstaka skýrslu er fjallar um láns hæfi ríkissjóðs Íslands og ber heitið: „Aaa láns hæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands eru á krossgötum“. Í skýrslunni var ekki tilkynnt um neina breytingu á láns hæfiseinkunnum ríkissjóðs.

Hinn 30. janúar tilkynnti Kaupþing banki hf. að bankinn og NIBC hefðu ákveðið að falla frá fyrirhugaðri yfirtöku Kaupþings á NIBC í ljósi óróleika á fjármálamörkuðum. Umsóknir um samþykki eftirlitsaðila vegna kaupanna voru dregnar til baka og kaupsamningurinn felldur niður. Í ljósi þessarar þróunar varð ekki af forgangsréttarútbóði Kaupþings sem fyrirhugað var á fyrsta ársfjórðungi 2008.

Hinn 31. janúar staðfesti alþjóðlega láns hæfismatsfyrirtækið Fitch Ratings láns hæfiseinkunn Kaupþings banka hf. og breytti horfum um matið úr neikvæðum í stöðugar. Horfur um matið höfðu verið neikvæðar frá 6. desember. Láns hæfiseinkunn Kaupþings er A fyrir langtímaskuldbindingar, F1 fyrir skammtímaskuldbindingar og óháð einkunn B/C. Stuðningseinkunn er 2 og stuðningseinkunnargólf er BBB.

Febrúar

Hinn 1. febrúar var reglum um tollgengi breytt, þannig að tollverð skal byggt á skráðu gengi Seðlabankans síðasta virka dag fyrir tollafgreiðslu.

Hinn 17. febrúar var skrifað undir nýja kjarasamninga landssambanda og stærstu félaga innan Alþýðusambands Íslands (ASÍ) við Samtök atvinnulífsins (SA). Samningarnir gilda til 30. nóvember 2010 og eru að megininntaki samhljóða. Samningsaðilar hafa áætlað að heildarkostnaður launagreiðenda aukist um tæplega 11% á samningstímanum eða um 3½% að meðaltali á ári. Meginatriði samningsins eru þrjú: launaþróunartrygging, hækkun lægstu kauptaxta og uppsagnarákvæði árið 2009. Ekki er samið um almenna launahækkun fyrr en á síðasta ári samningsins en starfsmönnum þess í stað tryggð ákveðin launaþróun fyrstu tvö árin. Annað sem samið var um var stofnun Endurhæfingarsjóðs sem veita á úrræði fyrir þá starfsmenn sem veikjast til lengri tíma eða slasast, lenging orlofs og fjölgun veikindadaga vegna veikinda barna. Forsendur samningsins eru annars vegar að kaupmáttur launa á almennum vinnumarkaði haldist eða aukist á tímabilinu janúar til desember í ár samkvæmt launavísitölu Hagstofu Íslands. Hin forsendan snýr að verðbólguþróun. Í byrjun febrúar 2009 skal forsendunefnd fjalla um framlengingu samningsins út frá forsendum hans og hafi forsendur staðist framlengist samningurinn til 30. nóvember 2010, ella skulu aðilar leita samkomulags um viðbrögð. Náist ekki samkomulag um viðbrögð fellur samningurinn úr gildi í lok febrúar 2009.

Hinn 17. febrúar lofaði ríkisstjórnin í tengslum við undirskrift kjarasamninga á almennum vinnumarkaði að hækka persónuafslátt umfram verðlagsbreytingar, draga úr tekjuskerðingu barnabóta og eignaskerðingu vaxtabóta, lækka tekjuskatt fyrirtækja úr 18% í 15% frá og með tekjuárinu 2008, hækka atvinnuleysisbætur til samræmis við hækkun lægstu launa og greiða í Endurhæfingarsjóð þriðjung á móti atvinnurekendum og lífeyrissjóðum frá og með árinu 2009. Önnur loforð snúa að hækkun húsaleigubóta, fjölgun lánsvilyrða til félagslegra leiguíbúða og auknum framlögum til símenntunar og fullorðinsfræðslu. Fjármálaráðuneytið áætlað að kostnaður ríkissjóðs vegna þessa verði u.þ.b. 35 ma.kr. á samningstímanum.

Hinn 20. febrúar fór í fyrsta sinn fram útbóð á nýjum flokki ríkisbréfa RIKB 19 0226 með gjalddaga árið 2019. Stefnt var að selja bréf í flokknum fyrir 10 ma.kr. að nafnverði. Alls bárust 76 gild tilboð að fjárhæð 32 ma.kr. og var ákveðið að taka tilboðum fyrir 10 ma.kr. að nafnverði á 8,9% ávöxtunarkröfu. Í kjölfarið var aðalmiðlurum boðið að kaupa til viðbótar 10% af nafnverði þess sem selt var í útböðinu eða um 1 ma.kr. á ávöxtunarkröfu samþykktu tilboða. Hver aðalmiðlari fékk kauprétt í hlutfalli af keyptu magni í útböðinu og seldust bréf með þessum hætti fyrir tæpan 1 ma.kr.

Hinn 22. febrúar samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna Sparisjóðsins í Keflavík, Sparisjóðs Vestfirðinga og Sparisjóðs Húnaþings og Stranda. Sparisjóðirnir eru sameinaðir undir nafni Sparisjóðsins í Keflavík. Sparisjóðurinn í Keflavík tekur við öllum réttindum og skyldum Sparisjóðs Vestfirðinga og Sparisjóðs Húnaþings og Stranda frá og með 1. júlí 2007.

Hinn 28. febrúar tilkynnti alþjóðlega lánsþæfismatsfyrirtækið Moody's Investor Service um lækkingu lánsþæfiseinkunnar Kaupþings banka hf., Landsbankans hf. og Glitnis banka hf. Einkunnir bankanna vegna innlendra og erlendra langtímaskuldbindinga voru lækkaðar úr Aa3 í A1 fyrir Kaupþing og í A2 fyrir Glitni og Landsbankann. Einkunn vegna fjárhagslegs styrkleika bankanna var lækkuð úr C í C-. Einkunnir vegna innlendra og erlendra skammtímaskuldbindinga bankanna, P-1, eru óbreyttar. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Mars

Hinn 5. mars tilkynnti matsfyrirtækið Moody's að það hefði breytt horfum fyrir Aaa lánsþæfismat á skuldabréfum íslenska ríkisins og landsmati á bankainnstæðum í erlendri mynt úr stöðugum í neikvæðar. Horfur fyrir Aaa/P-1 landsmat fyrir innlend og erlend skuldabréf til langs og skamms tíma ásamt Aaa einkunn á innlendum bankainnstæðum haldast stöðugar.

Hinn 13. mars var í annað sinn útboð á RIKB 19 0226. Tilboðum var tekið fyrir 2.350 m.kr. að nafnverði á 9,41% meðalávöxtunarkröfu.

Hinn 13. mars samþykkti Alþingi frumvarp um breytingar á lögum um almannatryggingar. Með breytingunum var afnumin skerðing lífeyrisbóta vegna tekna maka, frítekjumark tekið upp gagnvart fjármagnstekjum og lífeyristekjum og frítekjumark starfandi ellilífeyrisþega hækkað, auk þess sem ýmsar greiðslur og bætur voru hækkaðar.

Hinn 18. mars tilkynnti Glitnir banki hf. um sölu breytanlegra skuldabréfa að upphæð 15 ma.kr. í lokuðu útboði. Skuldabréfin eru víkjandi og breytast að fimm árum liðnum í hlutabréf í Glitni. Útgáfan telst til eiginfjárbáttar A (e. Tier I).

Hinn 20. mars tilkynnti alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði tekið lánsþæfismat Glitnis banka hf. til skoðunar með möguleika á lækkingu. Langtímaskuldbindingar eru nú metnar A- en skammtímaskuldbindingar A-2.

Hinn 25. mars ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að hækka stýrivexti bankans um 1,25 prósentur í 15%. Einnig var tilkynnt um breytingar á reglum bankans sem voru gerðar í því skyni að liðka fyrir viðskiptum á fjármálamörkuðum, sérstaklega í viðskiptum með íslenskar krónur.

Hinn 27. mars var sérstakt útboð í flokki ríkisbréfa RIKB 08 1212 fyrir um 10 ma.kr. Salan var viðbót við þá útgáfu sem tilkynnt var 14. janúar í ársáætlun í lánamálum ríkissjóðs 2008. Tilgangur sölunnar var að mæta eftirspurn sem talin var eftir stuttum ríkistrygðum verðbréfum. Tilboðum var tekið fyrir 7,2 ma.kr. að nafnverði.

Apríl

Hinn 1. apríl tilkynnti matsfyrirtækið Fitch Ratings að horfum fyrir lánsþæfismat ríkissjóðs Íslands vegna langtímaskuldbindinga í erlendri og innlendri mynt hafi verið breytt úr stöðugum í neikvæðar. Lánsþæfiseinkunn fyrir erlendar langtímaskuldbindingar var staðfest A+ og fyrir innlendar langtímaskuldbindingar AA+. Samhliða þessu var lánsþæfiseinkunnin fyrir skammtímaskuldbindingar F1 og landseinkunn AA- (e. country ceiling ratings) staðfest.

Hinn 1. apríl tilkynnti matsfyrirtækið Fitch Ratings að horfum fyrir lánsþæfismat Glitnis banka hf., Kaupþings banka hf. og Landsbanka Íslands hf. vegna langtíma- og skammtímaskuldbindinga og vegna fjárhagslegs styrks hefði verið breytt í neikvæðar.

Hinn 1. apríl tilkynnti matsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði til athugunar lánsþæfiseinkunnir fyrir langtímaskuldbindingar Ríkissjóðs Íslands með neikvæðum vísbendingum (e. credit watch with negative implications).

Hinn 7. apríl gaf félags- og tryggingamálaráðherra út reglugerð um hækkun húsaleigubóta frá 1. apríl í framhaldi af fyrirheitum ríkisstjórnarinnar við undirritun kjarasamninga hinn 17. febrúar.

Hinn 10. apríl ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að hækka stýrivexti um 0,5 prósentur í 15,5%.

Hinn 17. apríl var haldið þriðja útboð á RIKB 19 0226. Tilboðum var tekið fyrir 2,9 ma.kr. að nafnverði á meðal-ávöxtunarkröfunni 10,64%.

Hinn 17. apríl lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's lánsþæfiseinkunnir ríkissjóðs á erlendum langtímaskuldbindingum í A úr A+ og á langtímaskuldbindingum í íslenskum krónum í AA- úr AA. Einkunnir fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri mynt A-1 og íslenskum krónum A-1+ voru staðfestar. Horfurnar fyrir langtímaskuldbindingar ríkissjóðs eru áfram neikvæðar.

Hinn 21. apríl tilkynnti alþjóðlega lánsþæfismatsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði lækkað einkunn Glitnis banka hf. fyrir langtímaskuldbindingar í BBB+ úr A-. Einkunn fyrir skammtímaskuldbindingar var staðfest A-2. Horfur fyrir langtímaeinkunn eru neikvæðar.

Mái

Hinn 9. maí tilkynnti alþjóðlega lánsþæfismatsfyrirtækið Fitch Ratings að það hefði lækkað lánsþæfiseinkunnir Kaupþings banka hf. og Glitnis banka hf. Einkunnir bankanna vegna langtímaskuldbindinga voru lækkaðar í A- úr A og fyrir skammtímaskuldbindingar í F2 úr F1. Óháð einkunn bankanna B/C og stuðningseinkunn 2 voru óbreyttar. Horfur fyrir langtímaeinkunn eru neikvæðar.

Hinn 13. maí var fyrirgreiðsla til hvers aðalmiðlara vegna verðbréfalána í flokkum RIKB 08 1212 og RIKB 09 0612 hækkuð úr 5 ma.kr. í 7 ma.kr. að nafnverði til að mæta eftirspurn eftir stuttum óverðtrygðum ríkisbréfum.

Hinn 15. maí voru samþykkt á Alþingi lög sem fella niður skattlagningu fyrirtækja vegna söluhagnaðar af hlutabréfum og færa umsýslu vegna skattlagningar stórfyrirtækja til skattstjórans í Reykjavíkurmæmi. Skattlagningunni mátti áður fresta með því að kaupa önnur hlutabréf innan tveggja ára.

Hinn 16. maí var tilkynnt að gerðir hefðu verið tvíhliða gjaldmiðlaskiptasamningar milli Seðlabanka Íslands og seðlabanka Noregs, Svíþjóðar og Danmerkur. Samningarnir eru viðbúnaðarráðstöfun sem Seðlabanki Íslands getur dregið á ef nauðsyn krefur. Hver samningur veitir aðgang að allt að 500 milljónum evra.

Hinn 20. maí lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's lánsþæfiseinkunn ríkissjóðs um eitt þrep í Aa1 úr Aaa. Landsmat (e. country ceiling) á bankainnstæður í erlendri mynt var einnig lækkað í Aa1 úr Aaa. Horfum fyrir lánsþæfiseinkunnir ríkissjóðs var breytt úr neikvæðum í stöðugar.

Hinn 22. maí ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að halda stýrivöxtum óbreyttum í 15,5%.

Hinn 23. maí voru undirritaðir nýir samningar hjá Seðlabanka Íslands í tengslum við útgáfu ríkisverðbréfa og viðskiptavakt á eftirmarkaði. Markmiðið með samningunum er að viðhalda aðgengi ríkissjóðs að lánsfé og efla verðmyndun ríkisverðbréfa á eftirmarkaði. Samningarnir voru gerðir við sjö fjármálastofnanir og gilda í eitt ár.

Hinn 27. maí var haldið sérstakt útboð í stuttum flokki ríkisbréfa. Í boði var RIKB 08 1212 og var tilboðum tekið fyrir 15 ma.kr. að nafnverði á meðalávöxtunarkröfunni 12,45%.

Hinn 28. maí samþykkti Alþingi breytingar á lögum um rafræna eignarskráningu verðbréfa, þar sem m.a. er kveðið á um að uppgjör greiðslufyrirmæla vegna rafbréfa sem skráð eru í erlendri mynt í innlendri verðbréfamiðstöð skuli fara fram fyrir milligöngu verðbréfamiðstöðvar sem uppfylli kröfur jafngildar þeim sem gerðar eru í lögum um öryggi greiðslufyrirmæla. Skal uppgjörskerfið hafa greiðan aðgang að viðkomandi gjaldmiðli.

Hinn 29. maí var haldið fjórða útboð á RIKB 19 0226. Tilboðum var tekið fyrir 6,5 ma.kr. að nafnverði á meðal-ávöxtunarkröfunni 9,55%.

Hinn 29. maí samþykkti Alþingi lög um niðurfellingu stimpilgjalds vegna fyrstu íbúðar.

Hinn 30. maí samþykkti Alþingi breytingar á tekjuskattslögum samkvæmt fyrirheitum ríkisstjórnarinnar í tengslum við undirskrift kjarasamninga á almennum vinnumarkaði í febrúar árið 2008. Þau voru hækkun persónuafsláttar,

hækkun viðmiðunarmarka tekna við álagningu barnabóta, lækkun tekjuskerðingarhlutfalla barnabóta, hækkun eignarviðmiðunarmarka vaxtabóta og lækkun á tekjuskattshlutfalli fyrirtækja. Einnig var gerð sú breyting að gengismunur í rekstri lögaðila dreifist á þrjú ár.

Júní

Hinn 4. júní gaf Seðlabanki Íslands út nýjar reglur um gjaldeyrisjöfnuð sem tóku gildi 1. júlí. Á sama tíma féllu niður reglur nr. 318 frá 2006. Helsta breytingin er sú að hámarks misvægi milli gengisbundinna eigna og skulda er þrengt úr 30% í 10%. Þá geta fjármálafyrirtæki sótt um heimild fyrir sérstökum jákvæðum gjaldeyrisjöfnuði til varnar neikvæðum áhrifum af gengisbreytingum á eiginfjárlutfall.

Hinn 19. júní samþykkti ríkisstjórnin sérstakar aðgerðir í húsnæðismálum sem varða m.a. fyrirkomulag lánveitinga Íbúðalánasjóðs. Hámarkslán var hækkað í 20 m.kr. úr 18 m.kr. og verður miðað við allt að 80% af kaupverði eigna í stað brunabótamats áður. Einnig voru stofnaðir nýir lánaflakkar til að fjármagna íbúðalán fjármálastofnana.

Hinn 19. júní tilkynnti ríkisstjórnin um viðbótarútgáfu ríkisbréfa á innlendum markaði þar sem gefin yrðu út ríkisbréf í flokkum RIKB 08 1212, RIKB 09 0612 og RIKB 10 0317 fyrir allt að 75 ma.kr.

Hinn 19. júní ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að útgáfu innstæðubréfa (SI 08 0924) verði fram haldið þegar bréfin sem bankinn gaf út í mars sl. falla í gjalddaga í september nk. Ákvarðanir um útgáfu innstæðubréfa á næsta ári verða teknar með hliðsjón af skilyrðum á markaði þegar þar að kemur.

Hinn 23. júní tilkynnti Íbúðalánasjóður, í kjölfar útboðs á íbúðabréfum hinn 20. júní, að útlánsvextir sjóðsins yrðu lækkaðir um 0,15 prósentur. Útlánsvextir íbúðalána með uppgreiðsluákvæði lækkuðu í 5,05% og vextir á íbúðalánum án uppgreiðsluákvæðis í 5,55%.

Hinn 27. júní fór fram útboð Kaupþings á sérvörðum skuldabréfum. Útgáfan er ætluð til að fjármagna útlán bankans til einstaklinga vegna húsnæðiskaupa. Alls var tilboðum tekið fyrir 4,8 ma.kr. Vegin meðalávöxtunarkrafa í útboðinu var 5,17% og munu útlánavextir bankans taka mið af henni með 0,9% álagi. Útlánsvextir bankans munu því lækka úr 6,4% í 6,05% í kjölfar útboðsins.

Júlí

Hinn 3. júlí ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að halda stýrivöxtum óbreyttum í 15,5%.

September

Hinn 11. september ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að halda stýrivöxtum óbreyttum í 15,5%.

Hinn 19. september samþykkti Fjármálaeftirlitið umsókn Byrs um breytingu sparisjóðsins í hlutafélag.

Hinn 29. september tilkynnti forsætisráðuneytið um samkomulag milli ríkisstjórnar Íslands og stærstu eigenda Glitnis banka hf. að höfðu samráði við Seðlabanka Íslands og Fjármálaeftirlitið um að ríkissjóður legði bankanum til nýtt hlutafé að fjárhæð 600 milljónir evra og með því verða eigandi að 75% hlut í Glitni.

Október

Hinn 6. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði ákveðið að stöðva um tíma viðskipti með alla fjármálagerninga sem gefnir voru út af Glitni banka hf., Kaupþingi banka hf., Landsbanka Íslands hf., Straumi-Burðarási fjárfestingarbanka hf., SPRON hf. og Exista hf. og teknir höfðu verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Hinn 6. október samþykkti Alþingi lög um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármála-markaði (125/2008). Með sérstökum og mjög óvenjulegum aðstæðum er skv. lögnum átt við sérstaka fjárhags- og/eða rekstrarerfiðleika hjá fjármálafyrirtæki, m.a. líkur á að það geti ekki staðið við skuldbindingar sínar gagnvart viðskiptavinum eða kröfuhöfum, forsendur afturköllunar starfsleyfis séu líklega fyrir hendi eða líkur standi til að það geti ekki uppfyllt kröfur um lágmarks eigið fé og að úrræði Fjármálaeftirlitsins séu ekki líkleg til að takmarka tjón eða hættu á tjóni á fjármála-markaði. Við slíkar aðstæður er Fjármálaeftirlitinu heimilt að grípa til sérstakra ráðstafana.

Hinn 7. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði ákveðið að skilgreina skortsölu hlutabréfa tiltekinna útgefenda sem hegðun andstæða viðurkenndri markaðsframkvæmd. Frá og með 7. október 2008 til og með 16. janúar 2009 er óheimilt að skortselja hlutabréf Glitnis banka hf., Kaupþings banka hf., Landsbanka Íslands hf., Straums-Burðaráss fjárfestingarbanka hf., SPRON hf. og Exista hf., sem tekin höfðu verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi, nema seljandi hafi bréfin í sinni vörslu þegar sölutilboð er lagt fram. Bannið tekur einnig til allra annarra fjármálagerninga sem hafa sama tilgang og sömu efnahagslegu áhættu og skortsala tilgreindra hlutabréfa og til skortsölu á öðrum fjármálagerningum þar sem verðmæti þeirra ræðst af verði hlutabréfa tilgreindra útgefenda.

Hinn 7. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði gripið inn í rekstur Landsbanka Íslands hf. á grundvelli heimildar í lögum nr. 125/2008 um sérstakar aðstæður á fjármálamarkaði. Fjármálaeftirlitið skipaði skilanevnd sem tók við öllum heimildum stjórnar Landsbankans.

Hinn 7. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði gripið inn í rekstur Glitnis banka hf. á grundvelli heimildar í lögum nr. 125/2008 um sérstakar aðstæður á fjármálamarkaði. Fjármálaeftirlitið skipaði skilanevnd sem tók við öllum heimildum stjórnar Glitnis banka hf.

Hinn 9. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði gripið inn í rekstur Kaupþings banka hf. á grundvelli heimildar í lögum nr. 125/2008 um sérstakar aðstæður á fjármálamarkaði. Fjármálaeftirlitið skipaði skilanevnd sem tók við öllum heimildum stjórnar Kaupþings banka hf.

Hinn 9. október tók til starfa Nýr Landsbanki Íslands hf. sem tók yfir hluta af starfsemi Landsbanka Íslands hf.

Hinn 13. október veitti Fjármálaeftirlitið MP Fjárfestingarbanka hf. viðskiptabankaleyfi. Leyfið gildir frá 10. október 2008.

Hinn 14. október tilkynnti Seðlabanki Íslands að dregið hefði verið á gjaldmiðlaskiptasamninga við seðlabanka Danmerkur og Noregs, samtals að fjárhæð 400 milljónir evra.

Hinn 14. október samþykkti OMX Nordic Exchange Iceland hf. beiðni Landsbanka Íslands hf. um að hlutabréf félagsins yrðu tekin úr viðskiptum. Var það gert eftir lokun viðskipta hinn 14. október 2008.

Hinn 15. október ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að lækka stýrivexti um 3,5 prósentur í 12%.

Hinn 15. október samþykkti OMX Nordic Exchange Iceland hf. beiðni Glitnis banka hf. frá 14. október um að hlutabréf félagsins yrðu tekin úr viðskiptum. Var það gert eftir lokun viðskipta hinn 14. október 2008.

Hinn 15. október komst Seðlabanki Íslands að samkomulagi við viðskiptavaka á gjaldeyrismarkaði og nokkur önnur fjármálafyrirtæki um bráðabirgðafyrirkomulag gjaldeyrisviðskipta. Daglega er haldið uppboð á evrum gagnvart krónu sem veitir vísbendingu um gengi íslensku krónunnar gagnvart erlendum myntum og tryggir lágmarksviðskipti við útlönd. Gengið í uppboðinu ræðst af framboði og eftirspurn gjaldeyris en er til að byrja með í samræmi við tilmæli Seðlabankans um temprun gjaldeyrisútlæðis.

Hinn 15. október tók til starfa Nýr Glitnir banki hf. sem tók yfir hluta af starfsemi Glitnis banka hf.

Hinn 17. október samþykkti hlutahafafundur Icebank hf. að breyta nafni bankans í Sparisjóðabanki Íslands hf.

Hinn 22. október tók til starfa Nýr Kaupþing banki hf. sem tók yfir hluta af starfsemi Kaupþings banka hf.

Hinn 27. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið álit sitt að 6. október hafi Landsbanki Íslands hf. ekki verið fær um að inna af hendi greiðslu á andvirði innstæðna tiltekinna reikninga þeirra viðskiptavina sem þess kröfðust. Því hafi skv. lögum, stofnast til greiðsluskyldu Tryggingasjóðs innstæðueigenda og fjárfesta gagnvart viðskiptavinum Landsbanka Íslands hf. sem ekki hafa fengið greiddar innstæður sínar. Sambærileg greiðsluskylda hafi skapast hinn 9. október vegna Kaupþings banka hf. og hinn 3. október vegna Glitnis banka hf.

Hinn 28. október ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að hækka stýrivexti um 6 prósentur í 18%.

Nóvember

Hinn 5. nóvember tilkynnti alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið Fitch Ratings að það hefði lækkað einkunn Straums fyrir langtímaskuldbindingar í B úr BB-. Óháð einkunn Straums var lækkuð í D/E úr D. Einkunnir fyrir skammtímaskuldbindingar voru staðfestar sem B og stuðningseinkunn 5. Horfur fyrir lánshæfiseinkunnir Straums voru neikvæðar.

Hinn 6. nóvember ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að halda stýrivöxtum óbreyttum í 18%.

Hinn 13. nóvember samþykkti Alþingi breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki þess efnis að skiptastjóra sé heimilt að reka áfram tiltekna leyfisbundna þætti fjármálafyrirtækis sem er í gjaldþroti eða greiðslustöðvun, ef þessir þættir eru nauðsynlegir fyrir bústjórn eða hagsmuni kröfuhafa. Bústjóri í slíkum rekstri skal undanþeginn almennri skaðabótaskyldu. Óheimilt skal að höfða eða halda áfram máli á hendur fjármálafyrirtæki við slíkar aðstæður. Ákvæði um lengd og veitingu greiðslustöðvunar voru rýmkuð um þessi fjármálafyrirtæki.

Hinn 13. nóvember var samþykkt tímabundin breyting á lögum um atvinnuleysistryggingar og Ábyrgðasjóð launa sem ætlað er að koma til móts við aðstæður launafólks sem þarf að taka á sig kjaraskerðingu í formi minnkaðs starfs- hlutfalls að frumkvæði atvinnurekanda vegna samdráttar. Jafnframt var sjálfstætt starfandi einstaklingum heimilað tímabundið að taka að sér tilfallandi verkefni samhliða greiðslu atvinnuleysisbóta.

Hinn 13. nóvember óskaði skilanevnd Kaupþings banka hf. eftir því við OMX Nordic Exchange á Íslandi að viðskiptum með hlutabréf félagsins á Nordic Market yrði hætt.

Hinn 17. nóvember samþykkti Alþingi breytingu á lögum um greiðslujöfnun verðtryggðra fasteignaveðlana til einstaklinga. Greiðslujöfnun felur í sér frestun á hluta afborgana en til lengri tíma litið leiðir hún til aukins kostnaðar í formi vaxta og verðbóta á upphæðina sem frestast.

Hinn 19. nóvember samþykkti framkvæmdastjórn Alþjóðagjaldeyrissjóðsins efnahagsáætlun íslenskra stjórnvalda um að koma á efnahagsstöðugleika á Íslandi. Samkvæmt áætluninni fær Ísland 2,1 ma. Bandaríkjadala frá sjóðnum og viðbótarlán, allt að þremur milljörðum Bandaríkjadala, frá Danmörku, Finnlandi, Noregi og Svíþjóð, Rússlandi og Póllandi. Að auki hafa Færeyingar boðið Íslendingum lán sem nemur um 50 milljónum Bandaríkjadala. Áætlunin er til tveggja ára.

Hinn 24. nóvember veitti Héraðsdómur Reykjavíkur Kaupþingi banka hf. heimild til greiðslustöðvunar.

Hinn 24. nóvember veitti Héraðsdómur Reykjavíkur Glitni banka hf. heimild til greiðslustöðvunar.

Hinn 24. nóvember lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's lánshæfiseinkunn Ríkissjóðs Íslands um eitt þrep í BBB- úr BBB vegna vaxandi skuldabyrðar hins opinbera. Mat Standard & Poor's á skipti- og breytanleika (e. transfer and convertibility assessment) landsins var einnig lækkað í BBB- úr A- vegna þeirra takmarkana sem settar voru á fjármagnsviðskipti og að einhverju leyti á vöruviðskipti í október. Horfurnar voru áfram neikvæðar.

Hinn 25. nóvember tilkynnti Glitnir banki hf. að starfsemi bankans í New York, Bandaríkjunum, hefði verið seld fyrrum starfsmönnum bankans.

Hinn 26. nóvember var undirrituð reglugerð um heimild íbúðalánasjóðs til að yfirtaka íbúðaveðlán fjármálafyrirtækja. Kjör og skilmálar yfirtekinna lána haldast óbreytt eftir yfirtökuna.

Hinn 28. nóvember samþykkti Alþingi breytingar á lögum um gjaldeyrismál sem heimiluðu beitingu tímabundinna takmarkana á gjaldeyrisviðskipti vegna fjármagnsviðskipta. Sama dag tóku gildi nýjar reglur Seðlabankans um gjaldeyrismál þar sem hömlur voru settar á fjármagnsflutninga milli Íslands og annarra landa. Tilgangurinn með reglunum er að takmarka útfærði gjaldeyris. Í kjölfarið voru tilmæli um tímabundna temprun á útfærði gjaldeyris frá því í október afturkölluð.

Desember

Hinn 4. desember tók millibankamarkaður með gjaldeyri til starfa á ný. Sama dag tóku nýjar reglur Seðlabankans um gjaldeyrismarkað gildi.

Hinn 4. desember lækkaði alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's lánshæfiseinkunn Ríkissjóðs Íslands fyrir erlendar og innlendar skuldbindingar í Baa1 úr A1 eða um 4 þrep. Lánshæfiseinkunnin fyrir skammtímaskuldbindingar var lækkuð í P-2 úr P-1 eða um eitt þrep. Horfur voru áfram neikvæðar. Samhliða þessari tilkynningu kom fram að með þessari lækkun hefði matsfyrirtækið lokið skoðun sinni (e. review) frá 8. október sl. en þá var tilkynnt að lánshæfismatið gæti hugsanlega lækkað.

Hinn 5. desember heimilaði Alþingi ríkisstjórninni að leiða til lykta samninga um fjárhagslega aðstoð frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum.

Hinn 5. desember samþykkti Alþingi breytingu á lögum um húsnæðismál. Samkvæmt lögnum er nú heimilt að lengja lánstíma lána vegna greiðsluferðleika í allt að 30 ár í stað 15 ára og hámarkslánstími hjá Íbúðalánasjóði er lengdur úr 55 árum í 70 ár.

Hinn 6. desember veitti Héraðsdómur Reykjavíkur Landsbanka Íslands hf. heimild til greiðslustöðvunar.

Hinn 11. desember voru samþykkt lög um 12,5% hækkun áfengis- og tóbaksgjalds, olíu- og kílómetragjalds auk bifreiðagjalda og vörugjalda.

Hinn 12. desember samþykkti Alþingi lög um rannsókn á aðdraganda og orsökum falls íslensku bankanna árið 2008. Samkvæmt lögnum er sérstakri rannsóknarnefnd falið að leita sannleikans um aðdraganda og orsök falls bankanna og tengdra atburða. Þá skal hún leggja mat á hvort um mistök eða vanrækslu hafi verið að ræða við framkvæmd laga og reglna um fjármálastarfsemi á Íslandi og eftirlit með henni, og hverjir kunni að bera ábyrgð á því.

Hinn 12. desember tóku gildi lög um embætti sérstaks saksóknara. Í lögnum er kveðið á um að sett skuli á stofn embætti sérstaks saksóknara til að rannsaka grun um refsiverða háttsemi í aðdraganda, tengslum við og kjölfar atburða er leiddu til setningar laga um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl., og þess ástands sem þá skapaðist á fjármálamarkaði, hvort sem það tengist starfsemi fjármálafyrirtækja, annarra lögaðila eða einstaklinga, og eftir atvikum fylgja rannsókn eftir með saksókn.

Hinn 12. desember var tollalögum breytt þannig að allt landið verður eitt tollumdæmi.

Hinn 17. desember ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að auka bilið milli hæstu og lægstu vaxta bankans. Stýrivextir bankans voru óbreyttir.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu. Í lögnum eru gerðar breytingar á ákvæðum 6. gr. laganna um dráttarvexti þess efnis að dráttarvextir miðist framvegis við 7% álag ofan á algengustu skammtímalán Seðlabankans til lánastofnana. Þá hefur heimild Seðlabankans til að ákveða annað vanefndaálag jafnframt verið felld brott. Með lagabreytingunni má gera ráð fyrir að dráttarvextir lækki um 4% frá því sem annars væri. Dráttarvextir verða auk þess framvegis ákveðnir mánaðarlega í stað tvisvar á ári.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi breytingu á lögum um ársreikninga til að heimila fyrirtækjum að sækja um heimild til að færa ársreikninga árána 2008 og 2009 í erlendum gjaldmiðli.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi að nýta aðlögunarheimildir aðildarsamnings EES frá árinu 2007 um aðgengi ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu að íslenskum vinnumarkaði þar til 1. janúar 2012.

Hinn 18. desember lauk sendinefnd Alþjóðagjaldeyrissjóðsins fjögurra daga heimsókn til Íslands. Tilgangur heimsóknarinnar var að kanna stöðu og horfur í efnahagsmálum. Heimsóknin tengdist þeirri lánafyrirgreiðslu sem Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn veitti íslenskum stjórnvöldum 19. nóvember. Sendinefndin átti fundi með stjórnvöldum, þingmönnum og ýmsum hagsmunaaðilum.

Hinn 19. desember tilkynnti skilanevnd Landsbanka Íslands að Kepler Capital Markets hafi verið selt stjórnendum og starfsmönnum Kepler.

Hinn 20. desember samþykkti Alþingi lög um aðgerðir í ríkisfjármálum. Tekjuskattur einstaklinga var hækkaður úr 22,75% í 24,1% og hámarksútsvar úr 13,03% í 13,28%, sóknargjöld, sjómannaafsláttur, hámarksfæðingarorlof, barnabætur og greiðslur samkvæmt búvörusamningum voru lækkuð miðað við fyrri viðmiðanir og kostnaður ríkisins við lífeyristryggingar og vistun aldraðra lækkaður með því að auka vægi fjármagnstekna við útreikning bóta og kostnaðarþátttöku.

Hinn 22. desember samþykkti Alþingi breytingu á lögum um lífeyrissjóði sem rýmkuðu heimildir til að taka út sér eignarsparnað, afnámu hámarksaldur fyrir lífeyristöku og rýmkuðu heimildir lífeyrissjóða til að kaupa óskráð verðbréf.

Hinn 22. desember voru samþykkt á Alþingi fjárukalög fyrir árið 2008. Í fjárukalögum er gert ráð fyrir 6 ma.kr. halla en í upphaflegum fjárlögum var gert ráð fyrir 39 ma.kr. afgangi.

Hinn 22. desember voru samþykkt á Alþingi fjárlög fyrir árið 2009. Tekjur eru taldar lækka um 19,5% á föstu verði miðað við fjárukalög 2008 en gjöld hækka um 10,5%. Flestir tekjuliðir lækka verulega vegna samdráttarins en útgjaldaaukinn á föstu verðlagi er fyrst og fremst í vaxtagjöldum. Gjöld án vaxta hækka um 0–0,5% að raungildi.

Hinn 29. desember gaf félags- og tryggingamálaráðherra út reglugerðir um hækkun bóta, styrkja og frítekjumarks árið 2009 og nam hækkunin 9,6%. Lágmarksframfærsluþrygging lífeyrisþega hækkaði um 20%.

Hinn 31. desember tilkynnti fjármálaráðuneytið að staðgreiðsluhlutfall tekjuskatts og útsvars yrði 37,2% á árinu 2009 í stað 35,72% árið 2008 en persónuafsláttur hækkaði um 24% og skattleysismörk um 19%. Meðalútsvar hækkaði úr 12,97% í 13,1% og tekjuskattshlutfall úr 22,75% í 24,1%.